

Společná tisková zpráva
Jednoty pro deinstitucionalizaci
a Aliance pro individualizovanou podporu
21. září 2022

Česko nesmyslně plánuje pro lidi s postižením a seniory stavět nové velkokapacitní ústavy, přestože se je zavázalo rušit

Národní plán obnovy¹ umožňuje financovat z evropských fondů výstavbu a rekonstrukci ústavních zařízení² s kapacitou až 120 lůžek v jedné budově. Jednota pro deinstitucionalizaci společně s Aliancí pro individualizovanou podporu a 10 dalšími organizacemi na začátku srpna v [otevřeném dopise](#) upozornila ministra práce a sociálních věcí Ing. Mariana Jurečku, že je tento záměr zcela v rozporu s dobrou praxí v sociálních službách i s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Jurečka na žádost o změnu v Národním plánu dosud nereagoval.

*“V České republice řadu let probíhá transformace sociálních služeb, tedy přeměna velkých, neosobních ústavů na malá zařízení komunitního typu, která doplňuje různorodé spektrum ambulantních a terénních služeb. Dokonce na tento proces čerpáme nemalé prostředky právě z evropských fondů. Dlouhé roky jsme budovali dostupné sociální služby tak, aby zachovávaly klientovu důstojnost a byly poskytovány v jeho přirozeném prostředí. **Nyní jsme se však absurdně octli v situaci, kdy je možné investovat do výstavby či obnovy přesně těch objektů pro seniory a lidi s duševním onemocněním, které jsme se tak usilovně snažili transformovat. To jde nejen zcela proti současným trendům sociální práce, ale je to také povážlivě neúčelné ve vztahu k tuzemským i unijním rozpočtům. Nové velkokapacitní ústavy do sítě sociálních služeb 21. století rozhodně nepatří,**“* říká předsedkyně Jednoty pro deinstitucionalizaci Mgr. Terezie Hradilková.

“Přebalovali mě a krmili, nic jiného se nestíhalo,” líčí život v ústavním zařízení Mgr. Michal Novotný, který v něm musel kvůli svému fyzickému postižení nedobrovolně pobývat dva a půl roku. **“V ústavu panoval tuhý režim, který se musel dodržovat. Neexistovalo, aby si tam člověk organizoval den podle svých zájmů či preferencí. Ostatně za brány ústavu do takzvaného ‘normálního’ světa jsem se dostal pouze jednou do měsíce,”** dodává. Jak se žije Michalu Novotnému nyní, kdy má díky projektu Pátý stupeň dostatek podpory ve svém vlastním bytě, se můžete podívat [zde](#).

“Úmluva OSN garantuje všem lidem s postižením právo na nezávislý život v komunitě, a to bez ohledu na věk či druh jejich postižení. O naplnění tohoto práva uvnitř takto obrovských zařízení pochopitelně nemůže být ani řeč. Pro některé typy klientů může mít pobyt v ústavech s vysokou

¹ Investice do pobytových zařízení ústavního typu má umožnit Výzva č. 31_22_003 Národního plánu obnovy České republiky s názvem “Rozvoj a modernizace materiálně technické základny sociálních služeb”, na níž je alokováno 2,8 miliard.

² Jedná se o zařízení “domov pro seniory” a “domov se zvláštním režimem”.

koncentrací lidí dokonce až devastující vliv. Věřím, že se ministr Jurečka rozpomene na programové prohlášení své vlastní vlády, která se zavázala transformaci sociálních služeb podporovat a usilovat o další začleňování lidí s postižením do společnosti,” uvádí Mgr. Kristýna Mlejnková, Ph.D., ředitelka Aliance pro individualizovanou podporu.

Investice do velkých pobytových zařízení nejsou jen v rozporu s Úmluvou a Programovým prohlášením současné vlády, ale odporují také Kritériím služeb komunitního charakteru a kritériím transformace a deinstitucionalizace, které vydalo ministerstvo práce a sociálních věcí. Kritéria stanoví, že v pobytovém zařízení může žít maximálně 12 osob s nízkou či střední mírou potřeby podpory, respektive 18 osob s mírou vysokou. Celou právní argumentaci, kterou Jednota pro deinstitucionalizaci k problému zpracovala a zaslala Generálnímu sekretariátu Evropské komise, si můžete přečíst [zde](#).

V neposlední řadě je třeba zdůraznit, že do příprav Národního plánu obnovy **nebyli dostatečně zapojeni samotní lidé s postižením**. Jejich participaci při tvorbě jakýchkoli veřejných politik i přijímání rozhodnutí, které se jich týkají, rovněž vládě ukládá Úmluva OSN, kterou Česká republika ratifikovala v roce 2009.

Jednota pro deinstitucionalizaci, z.s. je odborný spolek organizací, profesionálů, odborníků, rodičů a znevýhodněných lidí, působících v sociálních službách. Zasazuje se o to, aby lidé, kteří z důvodu zdravotního postižení, věku nebo nepříznivé sociální situace potřebují pomoc druhých lidí a specializované služby, získali podporu a služby v přirozeném prostředí, v komunitě a nemuseli do ústavu.

Kontakt pro média: Terezie Hradilková
předsedkyně a členka výboru
email: terezie.hradilkova@podporatransformace.cz
telefon: +420 777 234 030
<https://jdicz.eu/>

Aliance pro individualizovanou podporu, z.s. sdružuje převážně rodičovské, patientské a zastřešující organizace a spolky. Hájí zájmy osob se zdravotním postižením či chronickým onemocněním s vyššími nároky na podporu a péči včetně potřeb jejich blízkých pečujících. Usiluje o spravedlivý sociální systém a zdravotní péči, které budou respektovat jedinečné potřeby každého jednotlivce, které budou pomáhat opravdu každému podle jeho skutečných potřeb, bez ohledu na diagnózu či typ postižení.

Kontakt pro média: Kristýna Mlejnková
výkonná ředitelka
email: kristyna.mlejnkova@aipp.cz
telefon: +420 603 874 853
<https://aipp.cz/>